

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ט כסלו, ה'תשכ"ז

חלק ג – יו"ל לש"פ וישב, כ"א כסלו, ה'תשע"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושתים לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ וישב, כ"א כסלו ה'תשע"ט, הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהתוועדות י"ט כסלו ה'תשכ"ז — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ ויצא, חלק שני לש"פ וישלח, חלקים הבאים י"ל אי"ה בשבועות ה'תשע"ט).

*

בתור הוספה — שלשה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות־קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שזנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצאי ש"פ וישלח י"ד כסלו, ה'תשע"ב
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5772 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדה בת לאה רייזל

כב. כללות הענין דגאולת י"ט כסלו הי' קשור עם המסירת־נפש של רבינו הזקן — כפשטות הענין, שהרי המאסר הי' קשור עם אשמה כזו שהעונש עלי' דרש ענין של מס"נ כפשוטו, ואעפ"כ לא היתה מניעה בדבר כו'. וכדברי הגמרא בסוף מסכת ברכות¹⁰⁷ בהמשל מדגים: "ומה במקום חיותנו כו' במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה".

מסירת־נפש זו היתה על כמה ענינים, וכפי שמבאר רבינו נשיאנו¹⁰⁸ שבכללות היתה המס"נ של רבינו הזקן על ג' ענינים, שכולם קשורים גם עם המאסר והגאולה:

ענין הא' — מס"נ עבור הקב"ה, שזהו"ע קידוש השם.

ענין הב' — מס"נ עבור תורה ומצוות.

וכפי שביאר אז בארוכה, שהמס"נ על תורה ומצוות נחשבת לענין

אחד, כי:

לימוד התורה כשלעצמו — הרי "כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו"¹⁰⁹, ובפשטות, שלא מספיק ולא די הלימוד בלבד, אלא צריך להיות לימוד המביא לידי מעשה, היינו, שלאחרי הלימוד יקיימו את הענינים האמורים בתורה.

ועוד זאת: כשם שהחיוב דלימוד התורה הוא בכל יום ובכל עת ובכל שעה, כך גם בנוגע למעשים הנדרשים כתוצאה מלימוד התורה, שאע"פ שכמה מהם הם מצוות שהזמן גרמא, כמו המצוות הקשורים עם שבת וכיו"ב, מ"מ, בכללות ההנהגה היום־יומית ובכל פרט בחייו של יהודי צריך להיות ניכר החילוק אם עושה זאת יהודי שלמד תורה על מנת לקיימה, או שחסרה אצלו הוראת התורה בנוגע לכל רגע וכל מאורע בחייו.

וענין זה מתאים עם פס"ד הרמב"ם בהלכות דעות¹¹⁰: "כשם שהחכם ניכר בחכמתו .. כך צריך שיהיה ניכר במעשיו, במאכלו ובמשקו וכו'", ומונה שם עשרה דברים שאינם שייכים ללימוד כו', ואעפ"כ, צריך להיות ניכר אם עושה אותם חכם או מי שאינו חכם, והרי אצל בניי — התורה "היא חכמתכם ובינתכם"¹¹¹.

ונמצא, שלימוד התורה כשלעצמו הוא דבר חלקי, ובהכרח שיהי'

(109) יבמות קט, ב.

(110) רפ"ה.

(111) ואתחנן ד, ו.

(107) סא, ב.

(108) שיחת י"ט כסלו תש"ח ס"ג (סה"ש

תש"ח ע' 181).

הלימוד על מנת לעשות, וכאמור, שהדבר צריך להיות ניכר בכל רגע ביום, "בכל דרכיך"¹¹².

ועד"ז לאורך — שקיום המצוות לא יכול להיות ללא שקידה והתמדה בלימוד התורה, וכפי יכלתו, היינו, שכל זמנו הפנוי ע"פ שו"ע צריך להיות מלא בלימוד התורה, שהרי לא יתכן שתהי' העשי' וההנהגה היום-יומית כדבעי, אם חסרה אצלו אהבה והתמדה ושקידה בלימוד התורה.

ולכן נחשבת המס"נ על התורה ומצוות לענין וסוג אחד.

וענין הג' — מס"נ עבור ארץ ישראל, כידוע¹¹³ שבין הענינים שאודותם היתה המלשינות למטה על רבינו הזקן, בנוגע להנהגתו בתומ"צ באופן שונה מאשר אצל שאר בני", היתה גם המלשינות ששולח כספים לארץ ישראל, שכן רבינו הזקן הי' שולח כספים כדי להחזיק את אלו שנסעו מחו"ל לא"י, וגם אלו שהיו שם מקודם לכן, ועשה זאת מתוך מס"נ — כידוע¹¹⁴ כמה סיפורים אודות המחלוקת שהיתה לו מבפנים, מתוך בני", ועאכו"כ מצד המלשינות לגבי הממשלה בפטרבורג, ששולח כספים למדינה שהיתה אז ביחסים שאינם של שלום עם מדינת רוסיא שבה חי רבינו הזקן.

כג. ומזה מובן — ע"פ תורת הבעש"ט¹¹⁵ על הפסוק¹¹⁶ "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע", "ממנה" דייקא, שמהצרה עצמה באה הישועה — שגם ההצלה של רבינו הזקן, ואתו עמו, תורת החסידות ועניני', ואתם עמם, כל ההולכים בעקבות תורה זו עד סוף כל הדורות, היתה מצד ג' ענינים אלו (שעליהם היתה ההלשנה): קידוש השם ברבים, מס"נ על הפצת התורה והמצוות, וצדקת ארץ ישראל (כמ"ש רבינו הזקן באגה"ק¹¹⁷: "והיא שעמדה לנו לפדות חיי נפשנו כו", כמבואר בארוכה בכו"כ אגרות קודש שנדפסו יחד עם ספר התניא).

ועז"ז "וממנה יושע" — שאותם הענינים שאודותם הלשינו עליו, הם עצמם עמדו לו לפעול את הישועה, עי"ז שלמעלה היתה הנצחון על הקטרוגים, ובמילא בטלו גם למטה כל הענינים של העלמות והסתרים,

(112) משלי ג, ו. וראה רמב"ם שם ספ"ג. ואילך).

(113) ראה שיחת י"ט כסלו תשכ"ג סכ"א (115) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)

(תו"מ חל"ה ע' 268). וש"נ. בהוספת ס"ט ואילך. וש"נ.

(114) ראה אג"ק שלו ח"א ע' קכ ואילך, (116) ירמ"י ל, ז.

ובהנסמן שם ב"מקורות והערות" (ע' תמו (117) סוס"ד.

ויצא לחפשי, ובאופן ש"ראו כל אפסי ארץ" ש"דין נצח"¹¹⁸, ואשר מאז ניתוסף עוד יותר בפעולותיו בנוגע לקידוש השם, הפצת התורה ומצוותי, ועניני ארץ ישראל.

כד. וכיון שכל ג' ענינים אלו הם בענין אחד, גאולה אחת ביום אחד, הרי מובן, שאע"פ שהם נחלקים לג' סוגים, קידוש השם, קידוש התומ"צ וקידוש ארץ ישראל, מ"מ, ענינם אחד (כפי שהי' המעשה כפשוטו, ומזה מובן שכן הוא גם בפנימיות הענינים).

וההבנה וההסברה בזה:

בשביל קידוש השם — לא די שיהודי יכריז שהוא מאמין בהוי' אחד, ומלבד זה, לא יהי' ניכר אצלו השייכות לתורה אחת; ההתקשרות עם הקב"ה היא ע"י התורה דוקא.

וכדברי המדרש¹¹⁹: "אמר הקב"ה לישראל, מכרתי לכם תורת, כביכול נמכרתי עמה .. משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו, אמר לו, בתי שנתתי לך יחידית היא .. זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם כו", וכך אומר הקב"ה לבנ"י, שע"י התורה "אותי אתם לוקחים"¹²⁰, והיינו, שכדי לקחת את הקב"ה צריכה להיות החתונה — התאחדות — עם התורה.

ומזה מובן, שהענין דקידוש השם — פירסום שמו של הקב"ה באופן ש"יתגדל ויתקדש שמי רבא" — נעשה דוקא ע"י התורה, היינו, לימוד התורה כפי שנמשך במעשה בפועל, "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"¹²¹.

וכן הוא בנוגע לחשיבות המיוחדת של עניני ארץ ישראל:

ובהקדמה — ש"ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות"¹²², ועל"י נאמר¹²³ "ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"; ואעפ"כ, אין זה בסתירה לכך ש"את השמים ואת הארץ אני מלא"¹²⁴, ובארץ גופא, "מלא כל הארץ כבודו"¹²⁵, כיון שישנם חילוקים באופן הגילוי, ועד שבארץ ישראל עצמה ישנן "עשר קדושות"¹²², עשר דרגות בקדושה בעילוי אחר עילוי עד לקדושה העשירית.

(118) ויק"ר פכ"ד, ג.
 (119) שמור"ר רפל"ג.
 (120) ויק"ר פ"ל, יג. תנחומא אמור יז.
 (121) עקב יא, יב.
 (122) ירמ"י כג, כד.
 (123) ישעי' ו, ג.
 (124) כלים פ"א מ"ו. במדב"ר פ"ז, ח.
 רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז הי"ב-יג.

(118) ויק"ר פכ"ד, ג.
 (119) שמור"ר רפל"ג.
 (120) ויק"ר פ"ל, יג. תנחומא אמור יז.
 (121) עקב יא, יב.
 (122) ירמ"י כג, כד.
 (123) ישעי' ו, ג.
 (124) כלים פ"א מ"ו. במדב"ר פ"ז, ח.
 רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז הי"ב-יג.

וכשם שהדברים אמורים בנוגע למקום — כן הוא גם בנוגע לנפש: "נפש השנית בישראל היא חלק אלקה ממעל ממש"¹²⁶, היינו, חלק מהקב"ה שנמצא בנשמתו, שזוהי מציאותו תמיד, הן בשעת תפלת נעילה ביוהכ"פ, והן בשעת התעסקותו בעובדין דחול "בכל מעשה ידיך אשר תעשה"¹²⁷, בחוץ ובשדה, בימות החול; ואעפ"כ, יש חילוק מן הקצה אל הקצה בין מעמדו ומצבו של יהודי כשעוסק בעניני חול, למעמדו ומצבו כשעוסק בעניני קודש, ועד לקדש הקדשים, כמו ביוהכ"פ, "שבת שבתו"¹²⁸, וביוהכ"פ גופא יש חילוק בין שאר שעות היום לתפלת נעילה שהיא החותם ותכלית העלי' דיוהכ"פ עצמו.

ומזה מובן גם בנוגע לג' הענינים של מס"נ, על קידוש השם, קיום התומ"צ ועניני ארץ ישראל — שאע"פ ששני הענינים דמס"נ על קידוש השם והמס"נ על תומ"צ ישנם בכל זמן ובכל מקום, אי אפשר להפריד אותם מהענין השלישי הקשור עם ארץ ישראל (כמו בנוגע לקידוש השם וקידוש התומ"צ, שאף שלכאורה הם שני ענינים, הרי זה רק בחיצוניות, אבל לאמיתתם של הענינים אי אפשר להפריד ביניהם), שלכן, הנה בכל תפלה ותפלה, הן בשבתות וימים טובים והן בימות החול, צריך יהודי לכוין פניו כנגד ארץ ישראל, שנאמר¹²⁹ "והתפללו אליך דרך ארצם", כפי שנפסק בשו"ע, ובפרט בשו"ע של רבינו הזקן¹³⁰, בעל השמחה והגאולה. ומזה מובן גם לאידך גיסא — שהמציאות והשלימות של ארץ ישראל היא דוקא כאשר אינה מובדלת אלא קשורה ומאוחדת עם תומ"צ ועם הקב"ה, שאז נעשית אחדות שלימה של כל ג' הענינים.

כה. והענין בזה:

לכאורה: כיצד אפשר לומר שהנחת תפילין, מצוה התלוי' בארץ, ומס"נ על קידוש השם — ענינם אחד, בה בשעה שהם ענינים שונים, במקומות ובזמנים שונים!?

אך ההסברה היא — שזהו מפני שכל ג' הענינים קשורים עם מס"נ: מצד חיצוניות הדברים — יש חילוק בין הפרשת תרומות ומעשרות, שהיא מצוה שקיומה צריך להיות במקום מיוחד, בארץ ישראל, דוקא, להנחת תפילין שיכולה וצריכה להיות גם בחוץ לארץ, בכל מקום,

(129) מלכים-א ח, מח.

(130) אר"ח רסצ"ד. וש"נ.

(126) תניא רפ"ב.

(127) פ' ראה יד, כט.

(128) אחרי טז, לא. אמור כג, לב.

או אמירת "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד"¹³¹, שהיא בכל המקומות ובכל הזמנים, אבל מתוך כוונה מיוחדת כו'.

אמנם, כל זה הוא רק כפי שהענינים הם מצד מעשה, דיבור ומחשבה, אבל לא מצד פנימיות הענין;

מצד פנימיות הענין — הנה כשם שבאמירת "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד", לא די שישאר במעשה דיבור ומחשבה, אלא נדרש מיהודי "למסור נפשו באחד"¹³², היינו, להיות מוכן למסור נפשו בפועל, מתוך שמחה וטוב לבב, כך גם בנוגע להנחת תפילין, שהיא מצוה שאינה תלויה במקום, וכן בנוגע לתלמוד תורה, שהיא מצוה שאינה תלויה לא במקום ולא בזמן, שפנימיות הענין שבזה הוא — החלטה גמורה מתוך מס"נ לקיים רצון הקב"ה.

הסיבה לכך שיהודי לומד תורה היא — לא בגלל העריבות והתענוג ("געשמאקן") שיש לו בזה מצד השכל שבמוח או הרגש שבלב; זהו ענין חיצוני שבא לאחרי כן, אבל פנימיות הענין, שזהו גם אמיתית הענין, הוא — כנוסח הברכה שחייבים לאומרה קודם לימוד התורה: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", היינו, שזוהי תורתו של הקב"ה, חכמתו ורצונו, שהיא "נעלמה מעיני כל חי"¹³³, אלא "שעשועים גוי' לפניו"¹³⁴, ולכן לומדה בהתמדה ושקידה יומם ולילה.

ומזה מובן גם בנוגע לארץ ישראל, שכל הענינים וכל המעלות שבעולם שיש בה, ועד ש"לא תחסר כל בה"¹³⁵, הם רק ענינים הקשורים עם מחשבה דיבור ומעשה, ואין זה עדיין פנימיות ועצם הדבר; עצם הענין של ארץ ישראל הוא — היותה ארץ הקודש, "ארץ אשר גוי' עיני הוי' אלקין בה מרשית השנה ועד אחרית שנה".

וכאשר לוקחים את הפנימיות והעצם של הדבר, אזי בטוחים שלוקחים גם את הגילויים והחיצוניות והענינים הטפלים שבדבר:

כאשר אוחזים בלבושי האדם, לא יודעים בוודאות אם תופסים את האדם עצמו. וכפי שמצינו שגם כאשר "ותתפשהו בבגדו", אזי "ויעזוב בגדו .. וינס ויצא החוצה"¹³⁶. וכמו בקדושה, יכול להיות כן גם בצד ההפכי. ויתירה מזה: אפילו כאשר אוחזים בגופו של האדם, לא יודעים

(133) איוב כח, כא.

(134) משלי ח, ל.

(135) עקב ח, ט.

(136) פרשתנו (וישב) לט, יב.

(131) ואתחנן ו, ד.

(132) לקו"ת ויקרא ג, א. וראה זהר ח"ב

קיט, א. ח"ג לג, א. פע"ח שער הק"ש פי"ב.

ב"ח לטווא"ח ר"ס סא.

בוודאות אם תופסים את האדם עצמו, כי, עצם ופנימיות האדם אינם בשר הגוף, אלא הנשמה והרוחניות שבו; אבל כאשר תופסים את נשמת האדם, את שכלו, הרגש בלב, ועד ולרצון ותענוג — אזי מובן מאליו שיש לו גם את גוף האדם, לבושי ונכסי האדם.

וכשם שהדברים אמורים בנוגע ל"עולם קטן זה האדם"¹³⁷, כן הוא בעולם כפשוטו, ובפרט בארץ ישראל — שעי"ז שלוקחים את "עיני ה' אלקין" שבארץ ישראל, את הקדושה שבארץ ישראל, אזי מקבלים שליטה וממשלה בלעדית גם על ארץ הקודש, על ה"חלב ודבש" שבה ("ארץ זבת חלב ודבש"¹³⁸), ועל ה"חטה ושעורה תאנה גפן ורמון זית שמן ודבש" שבה ("ארץ חטה ושעורה וגו' ודבש"¹³⁹) — כל פרטי הענינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, כי, כאשר תופסים את העצם והפנימיות, הנשמה והרוח של ארץ ישראל, הרי מובן ופשוט שבדרך ממילא ישנם גם כל שאר החלקים, שהם טפלים אל העיקר, בדוגמת גוף האדם שטפל אל הנשמה.

ונמצא, שמצד הפנימיות, הנה הענין דאמירת שמע ישראל באופן שמוסר נפשו באחד, והענין דלימוד התורה וקיום המצוות, והענין דארץ ישראל, הרי הם כולא חד, כיון שבכולם ישנה אותה הפנימיות — החלטה גמורה מתוך מסירת נפש, שפירושה מסירת הרצון (שהרי "נפש" הו"ע הרצון, כמ"ש¹⁴⁰ "אין נפשי אל העם הזה", שפירושו, אין רצוני כו'), היינו, שמתבטל ממציאיותו באופן שכל מציאותו אינה אלא שעל ידו נתמלא רצון מלך מלכי המלכים הקב"ה, בורא העולם ומנהיגו, ורצונו של הקב"ה מתבטא בכו"כ אופנים — אם עי"ז שיהודי מקדש שמו ברבים בפועל, או בכח, מתוך שמחה וטוב לבב, או עי"ז שיהודי מקדש תומ"צ עי"י לימוד התורה וקיום מצוותי, או עי"ז שיהודי מקדש ארץ ישראל עי"י קיום מצוות התלויות בארץ, שאחת מהן (לדעת כמה פוסקים¹⁴¹) היא מצות ישוב ארץ ישראל.

וכיון שמצד פנימיות הענינים הרי זה כולא חד (כמבואר לעיל), אזי לא נוגעת כ"כ ההתחלקות וההסתעפות מהפנימיות ושורש ומקור לאילן גדול שיש בו תרי"ג פרטים, תרי"ג מצוות, שבכל א' מהן יש פרטי

(140) ירמי' טו, א. וראה תר"מ ח"ב ע' 72
הערה 35. וש"נ.
(141) ראה אנציק' תלמודית (כרך כה) ערך
ישיבת א"י בתחלתו (ע' תרסה ואילך). וש"נ.

(137) תנחומא פקודי ג. ועוד.
(138) שמות ג, ח. שם, יז. ועוד.
(139) עקב ח, ח.

פרטים, עד ל"עלמות אין מספר"¹⁴², אלו ההלכות שבתורה שאין להם מספר (כפירוש המדרש והזהר)¹⁴³.

כו. וע"פ דברי רבינו הזקן שהענין דיי"ט כסלו אינו עבור אחדים או רבים מישראל ששייכים לחוג או סביבה מסויימים, אלא זהו ענין ששייך לכל אחד ואחת מישראל¹⁴⁴, אין נקי, שמזה מובן, שהמאסר הי' נוגע לכאו"א, ובמילא גם הגאולה היא גאולת כאו"א — הרי מובן, שגם האמור אודות הפנימיות והעצם של ג' הענינים הנ"ל (שבגללם הי' המאסר, ובזכותם היתה הגאולה), קידוש השם, תורה ומצוות וארץ ישראל, הו"ע שכאו"א מישראל יכול להגיע לזה ולהתעצם עמו, ולעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב (ככל עניני עבודת ה' ותומ"צ שצריכים להיות מתוך שמחה וטוב לבב).

ואז מבטיח הקב"ה: "וישבתם לבטח בארצכם"¹⁴⁵, "ונתתי שלום בארץ"¹⁴⁶, "ונפלו אויביכם לפניכם לחרב"¹⁴⁷,

— כיון ש"בחוקותי תלכו (כפירוש רש"י מתו"כ: שתהי' עמלים בתורה) ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם"¹¹ —

ולא עוד אלא שענין השלום יהי' באופן שאפילו "חרב של שלום"¹⁴⁸ לא תעבור בארצכם, היינו, שלא יהי' צורך במשקיפים של האו"ם וכיו"ב, אלא הבעלות על ארץ הקודש תהי' ביד בני",

ויקויים היעוד¹⁴⁹ "והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם",

ועד לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד שבסיום הפרשה¹⁵⁰: "ואולך אתכם קוממיות".

* * *

כז. ידוע המנהג¹⁵¹ — שאודותיו כותב כבר רבינו הזקן באגה"ק¹⁵² — לערוך חלוקת הש"ס ביום הגאולה שלו, על מנת שיתחילו ללמוד

(146) שם, ו.	(142) שה"ש ו, ת.
(147) שם, ח.	(143) ראה לקו"ש חכ"ט ע' 111 הערה
(148) ראה תענית כב, ב.	60. תר"מ סה"מ תשרי ע' שעב הערה 7.
(149) שם, יב.	וש"נ.
(150) שם, יג.	(144) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 72. תש"ב ע'
(151) ראה גם שיחת י"ט כסלו דאשתקד	159. תש"ד ע' 93. ע' 163. אג"ק אדמו"ר
סכ"ה (תר"מ חמ"ה ע' ...). וש"נ.	מוהרי"צ ח"ח ע' תרי. ח"י ע' דש. לקו"ש
(152) קר"א בסופו.	ח"ט ע' 344. ועוד.
	(145) בחוקותי כו, ה.

את כל הש"ס ולסיימו כולם ביחד לא יאחר מי"ט כסלו הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

ולכן יחלקו עתה את הפתקאות, וכל אחד ירשום את המסכתא שלוקח על עצמו, וילמדנה במשך השנה בהתמדה ושקידה, כדבעי וכדרוש. וגם אלו שנמצאים במקומות אחרים שאין בהם קהל רב שיוכלו בעצמם לחלק ביניהם את כל מסכתות הש"ס — יצטרפו לחלוקת הש"ס שנערכת כאן.

וכאשר כולם משתתפים יחד בחלוקה אחת, יש לכל אחד חלק בלימוד של כל הש"ס כולו, כמדובר בארוכה בהתועדויות די"ט כסלו שלפנ"ז¹⁵¹, שזהו בדוגמת מלאכה שאי אפשר לעשותה ע"י אחד, אלא ע"י שתיים, ועד לרבים, שאז חייב כל אחד, כיון שנחשב כאילו עשה את המלאכה כולה. וכיון שכל ענין, ובפרט ענין של לימוד התורה, צריך להיות מתוך שמחה — יתחילו עם ניגון, ויחלקו את הכרטיסים-פתקאות, וכל אחד יקבל על עצמו מסכתא מתוך שמחה וטוב לבב.

ועי"ז יהי' הלימוד בהצלחה — שזהו כאשר הלימוד הוא באופן שמביא לידי מעשה, בהנהגת יום יום, ועד שיהי' ניכר "במאכלו ובמשקו .. ובהילוכו .. ובמשאו ובמתנו" (כנ"ל סכ"ב) שעושה זאת יהודי שהשתתף בלימוד התורה ברבים, ויש לו הזכות של לימוד כל הש"ס כולו במשך השנה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה.

* * *

כח. הדוגמא המוזכרת לעיל (סכ"ה) מתפיסת אדם, שכאשר תופסים אותו בלבושיו, ואפילו כאשר תופסים אותו ואוחזים בגופו, בבשר ועצמות הגשמיים, לא יודעים עדיין אם אכן תפסו את האדם, כי, כאשר הרגש וההשגה שלו הם באופן הפכי, לא יעזור מה שאוחזים בבשרו, ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו — שייכת גם לענין נוסף:

יש כאלו שמנסים בכל מיני אופנים לתקן את הנוער, אך אינם מצליחים. והסיבה לכך — מפני שרוצים לתפוס את הנוער ע"י האחיזה בלבושים או בגוף והחיצוניות שלהם, ולא מתעסקים למצוא את הדרך לנפש והפנימיות של הנוער.

ולכן, אין פלא בכך שלא מצליחים — כי, כשמתעסקים עם החיצוניות, אזי נשארים עם החיצוניות, ואילו הענין העיקרי שמושל ושולט באדם — השכל שבמוח והרגש שבלב — הרי זה נשאר כפי שהי' קודם השתדלות.

כט. ודוגמא נוספת — מחכמת הרפואה:

כאשר אדם נמצא במצב הבריאות שלא כדבעי, אזי ישנם סימנים שמעידים על כך שאינו במצב של איש בריא, ולדוגמא: מדת החום אצלו אינה כדבעי, וכיו"ב; וישנה גם הסיבה שגרמה לכך שיהי' ניכר שהוא במצב שאינו כדבעי, שכן, הסימנים הם ענין חיצוני, או אפילו ענין פנימי, אבל בכל אופן, הרי זה רק מטובב, ולא זו היא הסיבה.

ובהתאם לכך, יש שני דרכים כיצד לרפאות את החולי:

יש דרך לרפא את הסימנים, מבלי לטפל בסיבה. ומובן, שגם אם לשעה קלה יצליח לנצח את ה"סימן", להוריד את מדת החום וכיו"ב, אין זו הדרך שעל ידה יבריא האדם, דכיון שלא טיפלו כלל בסיבה, הנה לאחרי הזמן יחזרו הסימנים.

כדי שהאדם יבריא — לא נחוץ להתעסק עם הסימנים, אלא יש צורך לבטל את הסיבה, ולאחרי כן, יתבטלו הסימנים בדרך ממילא, ואם הסימנים נעשו לענין בפני עצמו, אזי יטפלו אחר"כ גם בסימנים.

אבל להתעסק ולהקדיש את כל ענין הרפואה לרפא את הסימנים ("סימפטומים") — הנה לא זו בלבד שעיי"ז לא מצליחים לרפא את האדם (כנ"ל), אלא יש בזה חסרון נוסף — שמצב זה מרמה את החולה, ומרמה גם את הרופא, שכן, בראותו שלפי שעה ניצח את הסימנים, ובחיצוניות לא נראה עליו שאינו בריא, אזי מניחו הרופא לנפשו, בה בשעה שעדיין לא ביטל את הסיבה, והלה חושב שכבר הבריא, וכאשר אינו יודע שהוא חולה, הרי זו סכנה הכי גדולה!

ועד"ז בנוגע לבנ"י:

כל יהודי, בכל מקום ובכל זמן, הוא בנו של הקב"ה, ו"נפש השנית בישראל היא חלק אלקה ממעל ממש"¹²⁶, ולכן, הסדר הנורמלי אצלו הוא באופן של הגברת הצורה על החומר, הגברת הרוחניות על הגשמיות, ובמילא, הגברת הנשמה על הגוף.

וכיון שכן, הנה כשיש איזה ענין שלא כדבעי בנוגע להגוף, הרי זה סימן שיש איזה ענין שלא כדבעי בנוגע לנשמה, ואילו עניני הגוף באים בתור מסובב וסימן ש"יתפוס" ("ער זאל זיך כאַפֿן") שיש צורך בתיקון לגופו — עיי"ז שימצא תיקון לנשמתו.

וכאמור, שכאשר בוחר בדרך לרפא את המסובב, מבלי לגעת בסיבה, הנה לא זו בלבד שהאדם לא יתרפא, אלא ניתוסף חסרון — שעיי"ז מרמים את החולה, ומרמים את הרופא, שחושב ששוב אינו צריך לטפל בו, כיון שהוא כבר כדרך כל האדם.

ל. וזהו משנת"ל (סכ"ה) בנוגע לבנ"י, ובנוגע לחלקם בעולם, שזוהי ארץ ישראל, ובנוגע לכל עניניהם, "כל אשר בבית ובשדה" ¹⁵³:

צריך לדעת שכל ענינים אלו הם טפלים לגבי עצם המציאות של בנ"י — "בנים אתם לה' אלקיכם" ¹⁵⁴, וכשיש צורך לפעול שיהי' בסדר, ולא יחסר אצלו לא בענינים גשמיים ולא בענינים רוחניים, הנה לכל לראש יש להבטיח את השלימות של העצם והפנימיות שלו, וכאשר מתבטלת הסיבה הבלתי רצוי', בטלים בדרך ממילא גם התוצאות המסובבים מהסיבה.

וזוהי הדרך שעל ידה מתקנים מצב של חולי — מחולה שיש בו סכנה לחולה שאין בו סכנה, ואח"כ (מן הקל אל הכבד) שיהי' בריא לגמרי, ועד כלשון ופס"ד הרמב"ם ¹⁵⁵: "היות הגוף בריא ושלם מדרכי (עבודת) ה' הוא", היינו, שנעשה גוף שעל ידו רואים אלקות בעולם, בעוה"ז הגשמי, למטה מעשרה טפחים.

ובהוספה — שכל זה הוא ביד כל אחד ואחת, וכמ"ש ¹⁵⁶ "לא נפלאת הוא ממך ולא רחקה היא", "לא בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא" ¹⁵⁷, וכמבואר בגמרא ¹⁵⁸ ומדרשים ¹⁵⁹ (והובא בפירושו רש"י ¹⁶⁰), ש"אם בשמים היא אתה צריך לעלות אחרי", ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחרי", ועאכו"כ כש"קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" ¹⁶¹ — שבידו הדבר תלוי להיות יהודי בריא בנשמתו ויהודי בריא בגופו, עי"ז שיהי' יהודי בריא בתורתו.

ובלשון הכתוב ¹⁶²: "ויבוא יעקב שלם", וכדרשת חז"ל ¹⁶³: "שלם בגופו .. שלם בממונו (בנכסיו, בכל אשר לו בבית ובשדה) .. שלם בתורתו", בשלימות ובמילוי בכל הפרטים, ובאופן ש"ברכת ה' היא תעשיר" ¹⁶⁴.

* * *

(153) נוסח היה"ר לאחרי אמירת תהלים	(159) יל"ש עה"פ.
לאחרי צאת הלבנה.	(160) עה"פ. נת' בלקו"ש חל"ד ע' 167
(154) פ' ראה יד, א.	ואילך.
(155) הלי' דעות רפ"ד (וראה תו"מ ח"מ	(161) שם, יד.
ס"ע 209. וש"ג).	(162) וישלח לג, יח.
(156) נצבים ל, יא.	(163) שבת לג, סע"ב. בר" פ"ט, ה.
(157) שם, יב"ג.	הובא בפרש"י עה"פ (נת' בלקו"ש חכ"ה ע'
(158) עירובין נה, רע"א.	168 ואילך).

הוספה

בי"ה, יט' תמוז תשי"ח
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ יושב על מדין מנהל
עדתו במישרין וכו' מוה' משה שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מט' תמוז,

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

והנה כותב במכתבו, אשר בנו נקרא על שם כ"ק רבנו הזקן בעל התניא – פוסק בנסתר דתורה – והשולחן ערוך – פוסק בנגלה דתורה – אבל בתחלת מכתבו מזכיר בשם שניאור מבלי השם זלמן, ואם הוא פליטת הקולמוס במכתבו זה לחוד, אין נוגע, אבל מובן באם נקרא בשם אחד זה אין זה ענין כלל, וכיון שזכה בנו להקרא בשם אדמו"ר הזקן, צריך שיהי השם שלם בקריאתו עכ"פ מכאן ולהבא, וידועה קביעת שם בישראל הוא ע"י מי שברך בבית הכנסת וכיו"ב, ויהי רצון שזכות אדמו"ר הזקן צי"ע תגן על הנקרא בשמו בישראל להמצטרך לו.

מהנכון אשר יבדקו את המזוזות בביתו שתהיינה כולן כשרות כדון, וכן אשר זוגתו הרבנית תשמור על מנהג בנות ישראל הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

בברכה לבשו"ט.

ב

בי"ה, ג' שבט תשי"ט
ברוקלין

האברך יהושע חנוך שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ו טבת, בו שואל:

(א) הנכונים הדברים אשר תלמיד המתקשר לרבו, יכול לעלות מדרגא לדרגא ע"י רבו, אף שמצד עצמו לא היי ראוי לזה.

מובן שעליית התלמיד ע"י הרב, כמה אופנים בזה וכמה דרגות בזה, אבל בכלל נכון הדבר, ומצוין בשולי הגליון איזהו מקומן גם בנגלה בתורה בנדון זה.

(ב) האם אפשר לומר על גדול בתורה ופוסק, שהוא בדרגת בינוני.

והנה בדרגות בינוני יש הנקרא בשם זה בשם המושאל, לענין שכר ועונש, וגם אמיתת שם התואר ומעלת בינוני, וכמובא בספר תניא קדישא בתחלתו, בגודל מעלת הבינוני האמיתי, ובלשון רבנו הזקן, לא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם וכ"י עיי"ש עד שבדרגת צדיק האמיתי מבואר שם בארוכה מתחיל מפרק יד' שאין לאדם בזה משפט הבחירה כ"כ, ולכן אמר איוב בראת צדיקים, עיי"ש בארוכה.

שעפ"י מובן שאפשר להיות גדול בתורה וגם ביראת שמים ופוסק ודן דין אמת לאמיתו, ובכ"ז להיות בדרגת בינוני, ולא עוד אלא שרק עפ"י יש להבין הקס"ד דרבה בר נחמני, לומר, כגון אנא בינוני, אף שהי ראש ישיבה גדול בדורו ופוסק ועוד ועוד.

(ג) האם עליו להשתתף בשיעור תניא הנלמד בסביבתו ברבים.

מובן וגם פשוט, שכן יעשה, ומגודל השכר של המשתתף בת"ת דרבים מובן ההיפך ח"ו, וילמוד בעיון הדרוש אגרת הקדש לרבנו הזקן (הנדפס בסוף

ב

האברך יהושע חנוך: גבל, כפר חסידים.

ומצוין בשולי הגליון: לא הגיע לידינו.

ובלשון רבנו הזקן, לא עבר כ"י: תניא רפי"ב.

אמר איוב בראת צדיקים: ב"ב טז, א.

כגון אנא בינוני: ברכות סא, ב.

ספר התניא סי' כ"ג) ומסיים שם ובימיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח אמן כן יהי רצון.

ד) שואל האם ילמוד בספר התניא שבידו כיון שנדמה לו שאינו מבין, ולפלא למה אינו מבין, ואולי הוא ע"פ הודעת חז"ל, לא יגעת ומצאת אל תאמין, ובכל אופן מהנכון שילמוד תחלה חלק ג' של התניא ואח"כ חלק ב' ואחרי כן חלק א', וקונטרס ומעין וחלקים מספר דרך מצותיך לאדמו"ר הצ"צ, שאז בטח יבין בטוב יותר הענינים שבספר הנ"ל.
בברכה לבשו"ט בכל האמור.

נ.ב. בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

ג

ב"ה, ט"ז תמוז תשכ"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... לסיומו במכתבו שרק פעמים מועטות שמר השיעורים דחת"ת וזזהו מתוך טרדות וקישויים, — משל למה הדבר דומה, לאדם חולה ר"ל האומר שאינו יכול להתפנות לקחת סממני הרפואה מפני החולי, והנמשל מובן ופשוט. והשי"ת המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית ינחהו בטוב לפניו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

לזכות

הילד שניאור זלמן שיחי

ליום הולדתו יום ד' פ' חיי שרה, י"ט מרחשון

וליום הכנסו בבריתו של אאע"ה יום ד' פ' תולדות, כ"ו מרחשון

ה'תשע"ב

ולזכות אחיותיו ואחיו שיחיו

יהי רצון שיזכו להיות מקושרים באמת

לאילנא דחיי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת אברהם יהושע העשיל וזוגתו מרת מריאשא גיטל שיחיו

שטרנברג

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' מנחם נחום וזוגתו מרת אסתר שיחיו שטרנברג

הרה"ת ר' שלום גרשון וזוגתו מרת רחל שיחיו גראָסבוים